

N:o 24.

Ank. till Riksd. Kansli den 10 Mars 1876, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner angående förändring i gällande stadganden, rörande prestval samt val af folkskolelärare, klockare, organist och annan kyrkobetjening.

Dessa till Lag-Utskottet remitterade motioner äro väckta, den ena (N:o 10) af Herr *J. Smedberg* och den andra (N:o 32) af Herr *F. Andersson*, hvilka hemställt,

Herr *Smedberg*: att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, "dels att Kongl. Maj:t täcktes, med ändring af Kongl. förordningen om prestval den 1 April 1843, i nåder förordna, att rösträtt vid dylikt val, så väl för jordbruks- som andra fastigheter, hvilkas innehafvande enligt ofvannämnda förordning berättigar till deltagande i valet, skall utgöras efter fastigheternas taxeringsvärde och de samma i enlighet dermed åsatta fyrktal; dels att med ändring af gällande stadganden angående val af folkskolelärare, klockare, organist och annan kyrkobetjening, i nåder förordnas, att dessa tjenstemän och betjente skola sedan förslag blifvit af kyrkoherden — eller angående skollärare af skolrådet — upprättadt, af honom och församlingen gemensamt väljas samt rösterna dervid beräknas på sätt i Kongl. förordningen den 21 Mars 1862 om kyrkostämma samt kyrko- och skolråd finnes stadgadt; dock att der rösterna falla lika på olika personer, den skall till befattningen nämnas, som erhållit kyrkoherdens eller skolrådsordförandens votum", och

Herr *Andersson*: "om icke skäl vore så förändra Kongl. Stadgan om folkundervisningen i riket af den 18 Juni 1842, § 6 mom. 3, samt Kongl. resolutionen den 20 November 1786 § 22 och Kongl. brefvet den 29 Mars 1873, att ordförandens i skolrådet röst vid skollärareval och kyrkoherdens röst vid klockareval ej må gälla mer än kyrkoherdens röst vid komministersval".

I afseende på Herr Smedbergs motion, såvidt den rörer prestval, får Utskottet erinra, att, sedan Rikets Ständer i skrifvelse den 18 Juni 1866 anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes i den syftning, skrifvelsen närmare utvisar, meddela förändrade bestämmelser angående, bland annat, prestval, så och efter det samtliga domkapitlen jemte Hof- och Stockholms stads Konsistorium afgifvit infordrade underdåniga utlåtanden i ämnet, har Kongl. Maj:t den 5 Januari 1869 öfverlemnadt ärendet till behandling af den för revision af kyrkolagen förordnade komité, hvars förslag den 20 Mars 1874 till Justitiedepartementet inkommit och blifvit till domkapitlen för afgifvande af yttranden i ämnet remitteradt.

Då under sådana förhållanden torde vara lämpligt, att Riksdagen afvaktar utgången af sin redan gjorda underdåniga framställning i ämnet, föranlåtes Utskottet vördsamt hemställa,

1:o att Herr Smedbergs motion i ofvannämnda del ej måtte till någon åtgärd å Riksdagens sida föranleda.

Beträffande derefter motionerna i öfrigt, beslöt 1874 års Riksdag i fråga om val af organist och klockare en författning af ungefärligen samma innehåll, som Herr Smedberg nu förordnat; hvarjemte Riksdagen med underdånig anmälan härom i det afseende, 87 § Regeringsformen innehåller, i skrifvelse den 19 Maj nämnda år tillika anhöll, att Kongl. Maj:t täcktes i nåder utfärda en författning, hvarigenom, med ändring af 6 § i Kongl. Stadgan angående folkundervisningen i riket den 18 Juni 1842 förordnades, att rösterna vid val till skollärare skulle, utan att någon särskild rösträtt tillkomme skolrådets ordförande, beräknas enligt de grunder, som för rösträtt vid kyrkostämma i allmänhet vore eller framdeles kunde blifva bestämda.

Uti nådig skrifvelse den 9 Januari 1875 förklarade Kongl. Maj:t, att enär ofvanberörda, af Riksdagen för dess del beslutade författning afsåge ändring af kyrkolag och således, enligt 87 § 2 mom. Regeringsformen, icke kunde genomföras utan samtycke af allmänt kyrkomöte, samt Kongl. Maj:t ej funnit skäl att kalla kyrkomöte, som då nyligen varit församladt, att åter före 1875 års riksdag sammanträda; så och då vid pröfningen af det utaf utsedde komiterade utarbetade förslag till ny kyrkolag frågan om en lagförändring i den af Riksdagen åsyftade rigtning kunde komma under öfvervägande, hade Riksdagens berörda förslag fått förfalla; och inhemtas af Justitieombudsmannens till innevarande riksmöte afgifna embetsberättelser, att domkapitlen inkommit med infordrade underdåniga utlåtanden öfver Riksdagens hemställan rörande ändring i gällande stadganden om val till folkskolelärare, men att frågan härom ännu icke blifvit af Kongl. Maj:t afgjord.

Enär, äfven om Riksdagen fattade beslut rörande förändrade föreskrifter om val till kyrkobetjening, ett sådant beslut med all sannolikhet skulle af enahanda anledning, som utgjorde hinder för antagande af 1874 års riksmötes författningsförslag i detta ämne, komma att förfalla, samt frågan om ändring i stadgandena

om val till folkskolelärare redan är, genom Riksdagens ofvannämnda underdåniga skrifvelse den 19 Maj 1874, bragt under Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, anser sig Utskottet böra värdsamt förorda,

2:o att Herr Smedbergs motion jemväl i nu omhandlade delen äfvensom Herr Anderssons förslag måtte lemnas utan afseende.

Stockholm den 10 Mars 1876.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

N:o 25.

Ank. till Riksdagens Kansli den 10 Mars 1876, kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning af väckt förslag om förklaring af gällande stadganden rörande jäf mot domare i hushållsmål af allmän beskaffenhet.

Med förmälan, att, oaktadt den åtgärd som i allmänna ekonomi- och hushållsmål ankomme på domstolarne på landet oftast inskränkte sig till att deri afgifva utlåtande, ej sällan inträffade, att nämnde domstolar, med åberopadt stöd af 13 kap. 1 § Rättegångsbalken, förklarade sig jäfvige att handlägga dylika mål, har Herr *Nils Petersson* i Runtorp uti en inom Andra Kammaren väckt, till Lag-Utskottet remitterad motion (N:o 14) framhållit hurusom en sådan tillämpning af berörda lagbud ej mindre föranledde dryga kostnader för kommunerna och en skad-